

Dr. van der Linden: In een verhaal van Tsjechov ontvangt een professor in de Medische Wetenschappen, die op een lange verdienstelijke carrière terug kan zien, een jonge arts. Ik zou U de korte passage aan dit voorval gewijd willen voorlezen: "Niet zonder ontroering in zijn stem begint de jeugdige priester der wetenschap mij te vertellen dat ^{hij} dit jaar als dokter is afgestudeerd en nu promoveren wil. Hij zou zo graag bij mij en onder mijn toezicht willen werken en ik zou hem ten zeerste aan mij verplichten, indien ik hem een onderwerp voor zijn proefschrift aan de hand zou willen doen.

-- Ik zou U met alle plezier van dienst willen zijn, collega, zeg ik. Laten we echter eerst eens even onder de ogen zien, wat een proefschrift eigenlijk betekent. Met die term duidt men gewoonlijk een werkstuk aan dat ontstaan is als resultaat van zelfstandig scheppende arbeid. Waar of niet? Een geschrift, waarvan het onderwerp door een ander is gesuggereerd en dat onder leiding van derden tot stand is gekomen, draagt een andere naam....

De doctorandus zwijgt. Ik raak in vuur en spring van mijn plaats overeind. ---Wat komen jullie toch allemaal bij mij aankloppen, vraag ik me af? val ik driftig uit. Houd ik er soms een winkeltje op na, wat? Ik drijf geen handeltje in onderwerpen! U moet me mijn ruwe optreden niet kwalijk nemen, maar het gaat me tenslotte de keel uithangen! Waarom wilt u niet zelfstandig zijn? Hoe komt het dat U zo'n hekel aan de vrijheid hebt?

Zo praat ik een hele tijd door, maar hij blijft zwijgen. Langzamerhand kom ik wat tot bedaren en laat me, zoals van zelf spreekt, tenslotte vermurwen. De doctorandus krijgt zijn onderwerp van mij op, een onderwerp van nul en gener waarde, hij gaat onder mijn toezicht zijn proefschrift schrijven, waar geen mens behoefte aan zal hebben, zal het in een oervervelende discussie verdienstelijk verdedigen en dan een doctro~~graad~~graad verwerven, waar hij niet^s aan heeft,"

Ik ben er van overtuigd dat U wel iets zult hebben aan Uw doctorsgraad zoals ik er ook van overtuigd ben dat U een proefschrift van bijzondere wetenschappelijke

waarde hebt geschreven. Het is niet om tot deze tegenstelling te komen dat ik U de passage uit Tsjechov heb voorgelezen. Ik heb dit gedaan om een geheel andere reden. Heden ten dage is het moeilijk voor een jonge promovendus in de theoretische natuurkunde om geheel alleen een onderwerp voor een dissertatie uit te zoeken en dit dan zonder enige leiding te bewerken. Desondanks blijft er nog altijd voldoende ruimte voor zelfstandigheid over en kan een waardevol proefschrift het resultaat zijn van een door een ander gesuggereerd onderwerp. U hebt echter een veel grotere mate van zelfstandigheid getoond. Het is waar dat U met mij enige jaren geleden een onderzoek hebt verricht dat verwant is aan het onderwerp van Uw dissertatie. Ik meende toen dat U door dit onderzoek uit te breiden over het nodige materiaal voor het schrijven van een proefschrift zou beschikken. Hiermee was U echter niet tevreden. U hebt zichzelf nieuwe problemen gesteld. U hebt zelfstandig methoden ontwikkeld om deze nieuwe problemen op te lossen zodat nu in Uw proefschrift, dat een waardevolle bijdrage vormt tot de theorie van de grondslagen van de statistische mechanica, van ons oorspronkelijk onderzoek bijna niet meer valt te bespeuren. U hebt, in de woorden van Nikolaj Stepanytsj, de Professor uit het verhaal van Tsjechov, getoond dat U geen hekel hebt aan de vrijheid.

Ik verheug me dan ook dat U als zelfstandig en creatief onderzoeker verbonden blijft aan het Instituut-Lorentz.

Tenslotte wil ik ook Uw ouders en Uw echtgenote gelukwensen met de vandaag door U verkregen waardigheid.